

'कविकुल गुरु कालिदासः'

डॉ० वीरेन्द्र कुमार 'सुमन

साहित्येषु संस्कृत साहित्यः श्रेष्ठः अस्ति। संस्कृत भाषायाः महत्त्वं सर्वैः स्वीकृतम् अस्ति। इयं सर्वासां भाषाणां जननी। अस्यां भाषायां भारतीय संस्कृति वर्णिता अस्ति। भारतस्य संस्कृति प्राचीनतमा अस्ति। संस्कृति संस्कृतश्च 'सम' उपसर्गात् कृ धातोः निष्पन्नः शब्दः। कालिदासस्य प्रथम कृति ऋतुसंहारः अस्ति। ऋतुसंहारे धरावाहिक रूपेण निदाध, वर्षा, शरत्, शिशिर, हेमन्त, वसन्तश्च इति शण्णामृतूनां वर्णनमस्ति। मेघदूते यक्ष-यक्षिण्योः वियोगमाश्रित्य विप्रलम्भ श्रृंगारस्य पूर्णपरिपाको दृष्यते। एकोनविंशति सर्गे वर्णितः रघुवंश महाकाव्यं कविकुल गुरोः सर्वातिशायिनी कृतिरस्ति।